

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 305

van **SUZY WOUTERS**

datum: 18 januari 2021

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Aanpak zelfdoding - Preventie en nazorg

In de vergadering van de commissie Welzijn van 8 december 2020 stelde ik een vraag over de nieuwe studie van de Zelfmoordlijn.

In zijn antwoord gaf de minister het volgende aan: "Momenteel werken VLESP en het Centrum ter Preventie van Zelfdoding samen aan de opstart van een forum voor naasten binnen het platform Zelfmoord1813.be. In een pilootfase wordt nagegaan of dit een veilige manier is om naasten in contact te brengen met elkaar en om antwoorden te bieden op hun vragen. Ook in de nieuwe methodiek die VLESP ontwikkelt voor de opvang na een suïcidepoging, spelen naasten een belangrijke rol."

Aangezien geconfronteerd worden met suïcide in de naaste omgeving zelf een risicofactor kan zijn voor het stellen van suïcidaal gedrag, is het zeer belangrijk dat naasten goed begeleid worden.

Daarnaast ging de minister ook in op het feit dat mannen minder snel hulp gaan zoeken omdat zij meer stigma en schaamte ervaren. Nochtans zijn zij de grootste risicogroep voor suïcide. De minister zou bekijken of een campagne specifiek gericht naar mannen een goede actie kan zijn.

1. Wat is de huidige stand van zaken met betrekking tot het opstarten van een forum voor naasten binnen het platform Zelfmoord1813.be? Worden naasten ook betrokken bij de ontwikkeling hiervan? Zijn er naasten bevraagd om hun verwachtingen en wensen mee te nemen?
2. Kan de minister de nieuwe methodiek die het Vlaams Expertisecentrum Suïcidepreventie (VLESP) ontwikkelt voor de opvang na een suïcidepoging verder toelichten?
3. Zal er een campagne opgestart worden specifiek voor mannen? Op basis van welke argumenten is deze beslissing genomen?
4. De minister gaf ook reeds aan dat we de resultaten van het lopende gebruikersonderzoek mochten verwachten in het voorjaar van 2021.
Kan de minister de huidige stand van zaken hieromtrent meedelen? Wanneer zullen de eerste resultaten beschikbaar zijn?
5. Wanneer zal de evaluatie van het huidig Vlaams Actieplan Suïcidepreventie rond zijn?
6. Welke andere initiatieven neemt de minister nog omtrent zelfdoding?

ANTWOORD

op vraag nr. 305 van 18 januari 2021

van **SUZY WOUTERS**

1. Het Vlaams Expertisecentrum Suïcidepreventie (VLESP) en het Centrum ter Preventie van Zelfdoding (CPZ) starten in de loop van 2021 met het opzetten van een pilootproject m.b.t. een forum voor naasten. Hierbij zullen ervaringen van de gebruikers gemonitord en geëvalueerd worden. In de voorbereidende fase worden organisaties die werken met naasten (zoals bv. familieplatform) betrokken. Deze organisaties zijn ook belangrijk met het oog op de latere implementatie van het forum.

In de loop van het eerste kwartaal van 2021 tekenen VLESP en het CPZ een tijdspad uit om deze nieuwe methodiek te realiseren.

2. Voor de opvang na een suïcidepoging wordt momenteel het gekende (K)IPEO-instrument herwerkt. Deze herwerking moet nog meer handvaten geven aan hulpverleners voor de opvang en evaluatie na een poging, zoals het safetyplan en een risicoformulering. Het vernieuwde instrument is eind 2020 in een piloot getest. De resultaten worden momenteel verwerkt. Voor de zomer wordt het vernieuwde instrument gelanceerd.

In het voorbereidend traject naar het derde Vlaams Actieplan Suïcidepreventie wordt nagegaan of andere methodieken voor de opvang na een poging relevant zijn om voor Vlaanderen te ontwikkelen.

3. Mannen vormen een belangrijke risicogroep voor zelfdoding. Specifieke acties gericht op deze doelgroep zijn dan ook wenselijk. VLESP maakte in 2020 een inventaris op met good practices en evidentie m.b.t. suïcidepreventie specifiek gericht op mannen.

Internationaal onderzoek toont aan dat er positieve effecten kunnen bereikt worden met behulp van publieke sensibiliseringscampagnes rond geestelijke gezondheid. Deze effecten bevinden zich vooral op het vlak van kennis en attitudes ten aanzien van mentale problemen en hulpzoekend gedrag. Berichten over zelfdoding die op een hoopgevende manier gebracht worden, kunnen bovendien een daling van de suïcidecijfers teweegbrengen. Bijvoorbeeld wanneer ze focussen op hoe mensen een suïcidale crisis overleefd hebben en welke coping strategieën ze daarbij gehanteerd hebben. Dit effect wordt ook wel het Papageno effect genoemd.

Onderzoek in Australië toont aan dat huidige suïcidepreventie strategieën belemmeringen bevatten waardoor mannen moeilijker bereikt worden. Zo blijkt dat strategieën die rekening houden met de genderverschillen en de mannelijke gevoeligheden, meer kans op slagen hebben.

Momenteel bespreek ik met onze partnerorganisatie VLESP een projectvoorstel om ook in Vlaanderen een specifieke sensibiliserings- en communicatiecampagne gericht op mannen te ontwikkelen, rekening houdend met internationale ervaringen en evidentie.

4. Naar analogie met het gebruikersonderzoek op zelfmoord¹⁸¹³ in 2015, organiseerde VLESP in 2020 een gebruikersonderzoek op de portaalsite voor suïcidepreventie

www.zelfmoord1813.be. Het onderzoek liep tot eind 2020. Momenteel verwerkt VLESP de resultaten. De resultaten worden meegenomen als input voor de vernieuwing van het portaal [zelfmoord1813.be](http://www.zelfmoord1813.be), een traject dat momenteel opgestart wordt en afgerond zal zijn in het najaar van 2021.

5. De evaluatie van het tweede Vlaams Actieplan Suïcidepreventie wordt momenteel afgewerkt. We verwachten dat de resultaten eind maart beschikbaar zijn. De resultaten dienen als input voor de werkgroepen die in de periode maart-september 2021 de ontwikkeling van het derde Vlaams actieplan Suïcidepreventie zullen voorbereiden.
6. In het najaar van 2021 vindt een gezondheidsconferentie plaats, waarbij een nieuwe gezondheidsdoelstelling voor suïcidepreventie, nieuwe strategieën en een aanzet voor een nieuw actieplan voorgesteld worden.

Daarnaast blijven de acties en initiatieven van het tweede Vlaams actieplan Suïcidepreventie verder lopen. Meer info: <https://www.zelfmoord1813.be/feiten-en-cijfers/vlaams-actieplan-suicidepreventie>.